

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ**

**П Р О Г Р А М А
АТЕСТАЦІЙНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ НА ЗДОБУТТЯ
ОС «БАКАЛАВР»
ГАЛУЗІ ЗНАНЬ 07 «УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ»
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 071 «ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ»**

Варіативна частина

Суми - 2023

Схвалено на засіданні Вченої ради факультету економіки і менеджменту
протокол № 7 від 22 лютого 2023 р.

Голова Вченої ради,
декан факультету
економіки і менеджменту

Маргарита ЛИШЕНКО

Підготовлено робочою групою:

Гордієнко М.І. - кандидат економічних наук, професор
Пазаренко І.М. - доктор економічних наук, професор
Пазаренко О.В. - доктор економічних наук, професор
Ткаль Я.С. - кандидат економічних наук, доцент
Полятикіна Л.І. – кандидат економічних наук, доцент
Гаркуша С.А. - кандидат економічних наук, доцент
Довжик О.О. – кандидат економічних наук, доцент
Пасько О.В. - кандидат економічних наук, доцент

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри обліку і оподаткування
протокол № 9 від 09 січня 2023 р.

Завідувач кафедри,
гарант ОПП першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти

Микола ГОРДІЄНКО

ЗМІСТ

Вступ	4
Етапи та загальний зміст атестаційного фахового екзамену	5
Вимоги до складових кваліфікаційного екзамену	6
Оцінювання ступеня відповідності знань визначеним критеріям	7
Анотація з дисциплін включених до програми кваліфікаційного екзамену	9

ВСТУП

Програму атестаційного кваліфікаційного (фахового) екзамену підготовлено відповідно до Стандарту вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 07-Управління та адміністрування, спеціальності 071-Облік і оподаткування, затверджено і введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 19.11.2018 р. №1260, Положення про єдиний державний кваліфікаційний іспит випускників освітніх ступенів бакалавр і магістр, затверджено наказом ректора №135-к від 27.04.2018 р. та Освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, що регламентують зміст програми та засобів діагностики якості підготовки Бакалавра обліку і оподаткування галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування».

Атестаційний кваліфікаційний екзамен передбачає перевірку досягнення програмних результатів навчання визначених освітньо-професійною програмою та Стандартом вищої освіти за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Програма атестаційного кваліфікаційного державного екзамену містить змістові модулі нормативних навчальних дисциплін циклу професійної та практичної підготовки освітньо – професійної підготовки бакалавра.

У списку рекомендованої літератури до кожної навчальної дисципліни, наведено перелік сучасної наукової спеціальної літератури.

ЕТАПИ ТА ЗАГАЛЬНИЙ ЗМІСТ АТЕСТАЦІЙНОГО ФАХОВОГО ЕКЗАМЕНУ

Державна атестація із підготовки бакалавра спеціальності 071 «Облік і оподаткування», передбачає виконання кваліфікаційних завдань, є формою кваліфікаційних випробувань, яка дозволяє об'єктивно і достовірно визначити рівень освітньої і професійної підготовки випускників вищого навчального закладу за даним освітнім ступенем.

Державний кваліфікаційний екзамен складається з трьох етапів:

1-й етап – тестова перевірка знань, що формують уміння, зазначені в ГСВО МОН України та варіативній його частині університету. Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» сформована за такими навчальними дисциплінами:

- економіка підприємства;
- менеджмент;
- фінанси;
- бухгалтерський облік;
- міжнародні стандарти бухгалтерського обліку;
- аналіз господарської діяльності;
- судово-бухгалтерська експертиза.

2-й етап – надання відповідей по теоретичних завданнях з навчальних дисциплін:

- інформаційні системи і технології в обліку і аудиті;
- облік в бюджетних установах;
- податковий облік;
- облікова політика підприємства;
- аудит.

3-й етап – письмове розв'язання ситуаційної задачі з навчальних дисциплін:

- фінансовий облік I;
- фінансовий облік II;
- управлінський облік;
- звітність підприємств.

ВИМОГИ ДО СКЛАДОВИХ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

1. Вимоги до тестових завдань. Система базових тестових завдань сформована експертним оцінюванням кожного завдання і їх сукупності та охоплює всі змістовні модулі з комплексу навчальних дисциплін, які включено до державного екзамену.

Тестове завдання є закритої форми із запропонованими відповідями, в яких вибирають правильні з множини вибору (три-чотири відповіді, тільки одна з яких є правильною).

Запитальна частина тестового завдання формулюється у стверджувальній чи запитальній формі стисло, чітко, без подвійного тлумачення.

Елементи відповіді частини тестового завдання мають окрему індексацію. Можливі відповіді не відокремлюються будь-яким знаком та розташовуються під запитальною частиною.

Добірка тестових завдань кожного варіанту включає таку кількість, яка є достатньою для забезпечення відповідної точності вимірювання. Представництво кожної навчальної дисципліни у кожному варіанті забезпечується пропорційно. Кількість варіантів тестів державного екзамену становить 30.

2. Вимоги до теоретичних завдань

Система базових теоретичних завдань сформована експертним оцінюванням кожного завдання та охоплює всі змістовні модулі з комплексу навчальних дисциплін, які включені до Державного екзамену.

Запитальна частина теоретичного завдання формулюється у стверджувальній формі стисло, чітко, без подвійного тлумачення.

3. Вимоги до комплексу комплексних ситуаційних задач

Комплексна ситуаційна задача за змістовними модулями кількох дисциплін моделює реальну ситуацію, з якою може зустрітися випускник спеціальності 071 «Облік і оподаткування» ОС «Бакалавр» у практичній діяльності на первинних посадах, імітує процес підготовки, прийняття і реалізації управлінського рішення. Структурно задача складається із: характеристики ситуації (вихідні умови); інформаційного забезпечення; конкретного завдання – розробити альтернативні варіанти; обрати оптимальний варіант; обґрунтувати управлінське рішення; оформити його належним чином (наказом, службовою запискою тощо; запропонувати план заходів; визначити їх ефективність).

На державний екзамен у комплекті подається 30 задач.

ОЦІНЮВАННЯ СТУПЕНЯ ВІДПОВІДНОСТІ ЗНАНЬ ВИЗНАЧЕНИМ КРИТЕРІЯМ

Відповідно до «Положення про єдиний державний кваліфікаційний іспит випускників освітніх ступенів бакалавр і магістр», затвердженого наказом ректора Сумського НАУ №135-к від 27 квітня 2018 р. оцінювання результатів складання державного кваліфікаційного екзамену здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в університеті системою оцінювання знань:

1. За національною шкалою (4-бальною) шкалою:

- відмінно;
- добре;
- задовільно;
- незадовільно.

2. За 100-бальною шкалою:

- 90-100 балів – відмінно – відмінне виконання з незначними помилками (А);
- 85-89 балів – добре – вище середніх стандартів, але з деякими помилками (В);
- 75-84 бали – добре – в цілому змістовна робота зі значними помилками (С);
- 65-74 бали – задовільно – чітко, але зі значними недоліками (D);
- 60-64 бали – задовільно – виконання відповідає мінімальним критеріям (Е);
- менше 60 балів – незадовільно (F, FX).

Екзаменаційний білет єдиного державного кваліфікаційного іспиту складається:

- 30 тестових завдань – 1,5 балів за кожну правильну відповідь (максимальна кількість балів 45);
- теоретичне питання – максимум 15 балів.

Критерії оцінювання наведено у таблиці 1.

- комплексна ситуаційна задача – максимум 40 балів.

Критерії оцінювання наведено у таблиці 2.

Виконання усіх екзаменаційних завдань з державного кваліфікаційного екзамену є обов'язковим. Незадовільна оцінка з одного з екзаменаційних завдань є підставою для виставлення незадовільної оцінки за екзамен в цілому. Окремо оцінюється кожне завдання. Підсумкова оцінка державного кваліфікаційного екзамену визначається як середня з позитивних оцінок за кожен вид екзаменаційних завдань. Рішення екзаменаційної комісії про оцінку знань, встановлених при складанні комплексного екзамену, а також про присвоєння студентам кваліфікації та видання випускникам дипломів (встановленого зразка чи з відзнакою) приймається на закритому засіданні Екзаменаційної комісії відкритим голосуванням більшістю голосів членів комісії, які брали участь у її засіданні.

**Таблиця 1 – Критерії оцінювання відповіді на теоретичне питання
Атестаційного кваліфікаційного екзамену**

Характер відповіді	Кількість балів
Відповідь повна, розгорнута, демонструє знання основних понять і категорій, логічний і змістовний аналіз матеріалу.	14-15
Послідовне викладення матеріалу, відсутній логічний аналіз, висновки не обґрунтовані.	12-13
Недостатня повнота відповіді, основні поняття і категорії викладені нечітко, тезисно.	10-11
Відповідь свідчить про прогалини у знаннях, невірне розуміння питання, відсутні логіка подання матеріалу.	8-9
Відповідь не повністю розкриває питання, не містить аналізу, висновків.	6-7
Відповідь відсутня, відповідь не розкриває суті питання, не містить висновків	0-5

Максимальна кількість балів за відповідь на теоретичне питання становить – 15.

**Таблиця 2 – Критерії оцінювання вирішення комплексної ситуаційної
задачі Атестаційного кваліфікаційного екзамену**

Характер відповіді	Кількість балів
Відповідь студента містить послідовний і аргументований розв’язок задачі, продемонстрована здатність робити власні висновки.	36-40
Відповідь студента містить послідовний розв’язок задачі, розрахунки зроблено вірно, але недостатньо аргументовані висновки.	31-35
Відповідь є не аргументованою, алгоритм розв’язку дотриманий, але мають місце помилки в розрахунках.	26-30
Не дотримано алгоритм розв’язку задачі, присутні помилки в розрахунках.	21-25
Завдання вирішено з помилками, відсутні висновки.	16-20
Завдання вирішено з грубими системними помилками, відсутні висновки.	10-15
Завдання не вирішено або частково вирішено з принциповими помилками	0-9

Максимальна кількість балів за вирішення комплексної ситуаційної задачі становить – 40.

АНОТАЦІЯ З ДИСЦИПЛІН ВКЛЮЧЕНИХ ДО ПРОГРАМИ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

Мета дисципліни: формування у студентів системи теоретичних знань, вмінь та навичок практичної роботи щодо методів організації ефективного господарювання на рівні підприємства; набуття теоретичних і практичних знань щодо вирішення конкретних економічних завдань, які дозволили б їм найкращим чином досягти економічних цілей підприємства – одержання високих прибутків, вибір найбільш оптимальних рішень на перспективу.

Завдання: вивчення господарських процесів, що відбуваються у виробничо-комерційних системах підприємств; закріплення комплексу економічних знань і засвоєння досягнень теорії та практики управління підприємствами.

Предмет: форми виявлення економічних законів і закономірностей розвитку суспільного виробництва у господарській діяльності підприємства.

Місце дисципліни в навчальному процесі підготовки фахівців. Дисципліна базується на знаннях, отриманих під час вивчення «Політекономії», «Мікроекономіки», «Макроекономіки», «Історії економіки та економічної думки» та є базовою для вивчення дисциплін: «Економіка і організації інноваційної діяльності», «Потенціал і розвиток підприємства», «Проектний аналіз», «Планування і контроль» та інших дисциплін професійної підготовки бакалаврів.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни.

Після вивчення дисципліни студент повинен:

знати: теорії підприємств і основи підприємництва; види підприємств, їх організаційно-правові форми; зовнішнє середовище господарювання підприємств; структура та управління підприємством; складові ланки підприємства, їх взаємодію; методи регулювання діяльності підприємства; економічні принципи взаємодії попиту і пропозиції на ринку сільськогосподарської продукції. Види угідь земельного фонду держави і аграрного підприємства; систему показників економічної ефективності використання землі; поняття і суть ТТБ та НТП; склад енергетичних ресурсів підприємства; шлях зменшення енергомісткості продукції; систему показників та напрямів підвищення ефективності використання машинно-тракторного парку; поняття і класифікацію персоналу; показники ефективності використання персоналу поняття і показники продуктивності праці; методику заміни живої сили капіталом; поняття, класифікацію і склад виробничих фондів; систему показників забезпечення та ефективності використання основних і оборотних виробничих засобів; джерела формування і показники ефективності використання авансованого капіталу. принципи планування виробництва; класифікацію витрати за методом віднесення їх на кінцевий продукт; класифікацію витрат за їх змінністю; методики калькулювання собівартості основних видів продукції рослинництва і тваринництва; поняття валової, товарної, кінцевої і чистої продукції; методику визначення прибутку; сутність економічної ефективності виробництва; систему показників економічної ефективності сільськогосподарського виробництва та методику їх визначення; графіко-математичний аналіз беззбитковості виробництва; організаційні фактори виробництва і забезпечення якості продукції. поняття інвестицій та капіталовкладень; поняття інноваційної діяльності підприємства; поняття і сутність інтенсифікації виробництва; відмінності екстенсивної та інтенсивної форм розвитку сільськогосподарського виробництва; системи показників рівня інтенсивності та економічної ефективності сільськогосподарського виробництва; сучасні моделі розвитку підприємств, їх трансформації та реструктуризації; принципи економічної безпеки та антикризової діяльності підприємства.

вміти: використовувати методи економічних досліджень; визначати цінову еластичність попиту на сільськогосподарську продукцію; визначити оптимальне поєднання складових ланок аграрного підприємства. визначити системи показників ефективності використання персоналу та продуктивності праці; визначити доцільність заміни живої праці капіталом; визначити раціональне поєднання основного і оборотного капіталу на підприємстві; визначити кращі джерела формування авансованого капіталу та шляхи ефективного його

використання на підприємстві; визначати напрями підвищення ефективності використання МТП. користування методиками калькулювання собівартості основних видів продукції рослинництва і тваринництва; користуватися методикою визначення чистого прибутку, беззбитковості виробництва; користуватися принципами планування виробництва. дати економічну оцінку нововведень; користуватися показниками економічної ефективності сільськогосподарського виробництва; розрізняти екстенсивний і інтенсивний напрями розвитку виробництва у підприємстві; користуватися методикою визначення напрямку і рівня спеціалізації підприємства.

Зміст дисципліни за темами:

Змістовий модуль 1. Організаційні основи функціонування підприємства

Тема 1. Підприємство: визначення, види, умови формування, еволюція теорії виникнення

Тема 2. Прогнозування та планування діяльності підприємства

Тема 3. Форми суспільної організації виробництва

Тема 4. Поняття та визначення основних понять виробничої та соціальної інфраструктури підприємства

Змістовий модуль 2. Формування та використання капіталу підприємства

Тема 5. Організація виробництва на підприємстві

Тема 6. Виробнича потужність підприємства. Розробка та обґрунтування виробничої програми

Тема 7. Ресурсний потенціал підприємства. Капітал.

Тема 8. Основні фонди підприємства

Змістовий модуль 3. Виробничі ресурси, витрати і економічні результати діяльності підприємства.

Тема 9. Оборотні ресурси підприємства

Тема 10. Трудові ресурси і стимулювання праці робітників

Тема 11. Витрати виробництва і собівартість продукції

Тема 12. Ціни і ціноутворення в ринкових умовах

Тема 13. Фінансові результати діяльності підприємства

Змістовий модуль 4. Інвестиційна та інноваційна діяльність, розвиток підприємств, їх економічна безпека

Тема 14. Інвестиції. Інноваційна діяльність та економічна безпека підприємства

Тема 15. Діагностика фінансового стану підприємства.

Література

1. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник. / І.М. Бойчик. Київ.: Кондор-Видавництво. 2016. 378 с.

2. Економіка підприємства: підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ.: Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с.

3. Економіка підприємства: навчальний посібник / С.М. Рогач, Н.М. Суліма, Л.М. Степасюк та ін. 2-ге вид. К.: «ЦП «КОМПРИНТ»». 2018. 392 с.

4. Економіка підприємства: навчальний посібник / С.М. Рогач, Н.М. Суліма, Л.М. Степасюк та ін. 2-ге вид. К.: «ЦП «КОМПРИНТ»». 2018. 392 с.

5. Економіка підприємства: навчальний посібник / О. М. Бандурка, Є. В. Ковальов, М. А. Садиков, О. С. Маковоз; за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: ХНУВС. 2017. 192 с.

6. Яркіна Н.М. Економіка підприємства: Навч. посіб. / Н. М. Яркіна. Вид. 2-ге перероб. і доп. К.: Видавництво Ліра-К. 2017. 600 с.

ФІНАНСИ

Мета дисципліни – надання майбутньому фахівцю теоретичних знань та практичних навичок для прийняття ефективних рішень в галузі фінансів.

Завдання дисципліни – формування знань щодо теоретичних основ та методології фінансів та фінансової системи в Україні, формування вмінь самостійно орієнтуватися в фінансовій діяльності як держави так і підприємства, загальнодержавних цільових фондів та державного бюджету тощо.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни. Після вивчення дисципліни студент повинен:

знати :

Сутність та функції фінансів; поняття, сутність та функції фінансового ринку; поняття фінансових потоків, активів, фінансових ресурсів та їх основні характеристики; джерела формування фінансових ресурсів країни; бюджет та бюджетну систему України; основні підсистеми, що входять до складу фінансової. Основні елементи ФКМ; міжнародні фінансові установи та організації та їх функціональне призначення; міжнародно-фінансові системи зарубіжних країн: ЄС, США, Англії, Канади, Японії та держав СНГ; загальну характеристику фінансової системи України.

вміти:

Давати визначення сутності фінансів, охарактеризувати функції фінансів та їх значимість; вміти дискусійним шляхом визначити найбільш значимі та основні функції фінансів, а також висловити думки вчених-економістів з цього приводу; давати характеристику видам фінансових ринків та охарактеризувати їх функції. Охарактеризувати будь-яку складову фінансової системи України та структуру загальнодержавних фінансів.

Зміст дисципліни за темами:

Модуль 1. Основи теорії загальних фінансів

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи вивчення сутності фінансів та фінансових відносин

Тема 1. Фінанси та їх економічна сутність.

Тема 2. Роль та місце фінансового ринку в ринковій економіці.

Тема 3. Фінансові відносини та фінансові посередники.

Змістовий модуль 2. Системність фінансів та фінансова система

Тема 4. Поняття та сутність фінансових ресурсів.

Тема 5. Державні фінанси.

Тема 6. Фінансова система України.

Модуль 2. Державні фінанси України

Змістовий модуль 3. ФКМ та фінансова політика

Тема 7. Фінансово-кредитний механізм.

Тема 8. Міжнародна фінансова система

Тема 9. Фінансова політика України

Змістовий модуль 4. Фінансова політика, менеджмент та маркетинг

Тема 10. Фінансовий менеджмент та маркетинг.

Тема 11. Місцеві фінанси України.

Література

1. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств [текст] навч. посіб. / М. Д. Бедринець, Л. П. Довгань. К. : Центр учбової літератури, 2018. 292 с.

2. Власова Н.О., Міщенко В.А., П'ятак Т.В., Кочетова Т.І., Котлярова А.В.. Фінанси підприємств: Підручник / за наук. ред. проф. Н.О. Власової. Х.: Світ Книг, 2018. 437 с.

3. Гуменюк М.М. Практикум із фінансів підприємств : навч. посібник / М.М. Гуменюк. Чернівці.: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 168 с.

4. Фінанси підприємств: підручник / В. В. Сокуренько, Д. В. Швець, С. М. Бортник, С. О. Ткаченко; за заг. ред. В. В. Сокуренька; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. –2-ге вид., допов. та перероб. Харків : ХНУВС, 2022. 292 с.

5. Фінанси підприємств: навчальний посібник / [Ситник Н. С., Смолінська С.Д., Ясіновська І.Ф.]; за заг. ред. Н. С. Ситник.- Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 402 с.

6. Фінанси підприємств: підручник / О.Б.Курило, Л.П.Бондаренко, О.Й. Вівчар, О.М.Чубка. К.: Видавничий дім «Кондор», 2020. 340 с.

7. Фінанси підприємств: навч. посібник / за ред. Г. Я. Аніловської, І. Б. Висоцької. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 440 с.

МЕНЕДЖМЕНТ

Мета: формування у майбутніх менеджерів сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у галузі менеджменту, формування розуміння концептуальних основ системного управління організаціями; набуття умінь аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища, прийняття адекватних управлінських рішень.

Завдання: вивчення дисципліни є теоретична підготовка студентів з питань управління і менеджменту:

- сутності основних понять і категорій менеджменту та управління;
- принципів та функцій менеджменту;
- системи методів менеджменту;
- змісту процесів та технології управління;
- сучасних теорій менеджменту та еволюції специфічних функцій управління під впливом науково-технічного прогресу;
- особливостей керівника, як суб'єкта управління, його взаємодії з навколишнім середовищем, організацією і групою;
- теорії та практики прийняття управлінських рішень, реалізації менеджером основних функцій планування, організації, мотивації та контролю;
- феномену лідерства та використання його для ефективного регулювання дій підлеглих;
- інформаційного забезпечення процесу управління та дослідження впливу на цей процес системи комунікацій;
- етики і відповідальності у менеджменті;
- ефективності управління.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни. Після вивчення дисципліни студент повинен:

знати :

Зміст поняття менеджменту, його функції, структуру та принципи; специфіку процесу менеджменту (управління) в організаціях соціальної сфери; поняття соціального маркетингу; особливості маркетингового підходу у менеджменті; процес стратегічного управління, методика розробки стратегії організації (її елементи, послідовність розробки); методика та особливості проектного менеджменту; поняття моніторингу та оцінки;

вміти:

розробляти стратегії організації соціальної сфери та складати відповідний план дій; формулювати мету та місію організації; розробляти стратегії зв'язків з громадськістю відносно обраної стратегії організації; розробляти та оформлювати проектну пропозицію, робочий план та бюджет проекту; проводити моніторинг та давати оцінку, розробляти критерії для моніторингу та оцінки, готувати звіт щодо проведеної оцінки;

Зміст дисципліни за темами:

Модуль 1. Система менеджменту організації.

Тема 1. Поняття і сутність менеджменту.

Тема 2. Розвиток науки управління.

Тема 3. Основи теорії прийняття управлінських рішень. Методи обґрунтування управлінських рішень.

Тема 4. Ефективність управління.

Модуль 2. Процес управління на підприємстві.

Тема 5. Планування в організації.

Тема 6. Організація як функція управління.

Тема 7. Мотивація.

Тема 8. Управлінський контроль.

Тема 9. Лідерство.

Тема 10. Комунікації в управлінні.

Література

1. Гірняк О. М., Лазановський П. П. Менеджмент у лекційному викладі: навч. посіб. Львів: Українська академія друкарства, 2018. 232 с.

2. Економіка і підприємництво, менеджмент: Навчальний посібник.- 2-ге вид., стереотипне/ [С. М. Рогач, Т. А. Гуцул, В. А. Ткачук та ін.]. Київ: ЦП «Компринт», 2018. 722 с.

3. Страпчук С.І., Миколенко О.П., Попова І.А., Пустова В.В. Менеджмент: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти. Львів: Видавництво «Новий Світ – 2000», 2020. 356 с.

4. Назарчук Т. В. Менеджмент організацій [Текст]: Навчальний посібник. / Т. В. Назарчук, О. М. Косіюк К.: «Центр учбової літератури», 2016. 560 с.

5. Менеджмент : Навчальний посібник / Н.С. Краснокутська, О.М. Нащекіна, О.В. Замула та ін. Харків : «Друкарня Мадрид», 2019. 231 с.
6. Милкін О.М. Керувати та управляти. К.: Центр навчальної літератури, 2015. 98 с.
7. Основи менеджменту: конспект лекцій [Електронний ресурс]. / укладачі: Т.В. Лазоренко, С.О. Пермінова.: КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2021.166 с.
8. Юрик Н.Є. Історія менеджменту: курс лекцій. Тернопіль.: ТНТУ імені Івана Пулюя, 2015. 114 с.

АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Мета: набуття знань щодо організації та методики проведення аналізу діяльності підприємств усіх форм власності і способів господарювання, засвоєння знань та вироблення у студентів вміння та навиків кваліфіковано аналізувати виробництво, робити обґрунтовані висновки, запропонувати шляхи поліпшення роботи, допомогти студентам розібратися у питаннях організації та методики економічного аналізу; надати їм необхідні теоретичні знання та практичні навички розв'язання різних ситуацій, що виникають на підприємствах; навчити управляти господарською діяльністю, інтерпретувати фактичний матеріал, надавати об'єктивну оцінку результатам господарювання, навчити студентів глибоко розуміти сутність економічних явищ та процесів при вивченні дисципліни, виробітку стратегії і тактики розвитку підприємства.

Завдання: 1. вивчення механізму дії економічних законів, визначення закономірностей і тенденції економічних явищ та процесів у конкретних умовах підприємства;

2. контроль за виконанням планів, прогнозів, управлінських рішень, за ефективним використанням економічного потенціалу підприємства;

3. вивчення впливу об'єктивних і суб'єктивних, зовнішніх і внутрішніх факторів на результати господарської діяльності, що дає змогу об'єктивно оцінювати роботу підприємства, правильно діагностувати його стан і прогнозувати розвиток на перспективу, виявляти основні напрямки пошуку резервів підвищення його ефективності;

4. пошук резервів підвищення ефективності виробництва на основі вивчення передового досвіду та досягнень науки і практики;

5. оцінювання результатів діяльності підприємства з виконання планів досягнутого рівня розвитку економіки, використання наявних можливостей і діагностика його становища на ринку товарів, послуг, що сприяє виробленню більш ефективної політики управління бізнес-процесами;

6. розробка проекту управлінського рішення для усунення виявлених недоліків та освоєння резервів підвищення ефективності господарської діяльності.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни. Після вивчення дисципліни студент повинен:

знати: Значення завдання та інформаційне забезпечення аналізу ефективності використання основних засобів та нематеріальних активів. Методику аналізу ефективності використання матеріальних ресурсів та основних засобів, показники стану та руху основних засобів, показники ефективності та забезпеченості господарства фондами. Визначення трудових ресурсів, продуктивності праці та ФОП, фактори, які впливають на продуктивність, трудомісткість, ФОП; показники стану та руху трудових ресурсів, показники забезпеченості робочою силою, завдання аналізу виробництва продукції рослинництва і тваринництва, резерви збільшення виробництва продукції рослинництва і тваринництва, фактори, які впливають на урожайність, продуктивність тварин, а також на валове виробництво або валовий збір, етапи аналізу виробництва продукції, робіт і послуг на промисловому підприємстві, показники сортності, асортиментності, ритмічності та методи їх розрахунку. Визначення витрат, їх класифікацію згідно ПСБО № 7, задачі аналізу собівартості продукції, методику динаміки аналізу собівартості продукції, етапи аналізу собівартості продукції рослинництва і тваринництва, резерви зниження собівартості продукції. Визначення фінансового результату, прибутку і рентабельності, товарності. Види фінансових результатів. Побудова форми 2. "Звіт про фінансові результати", його розділи. Від чого залежить фінансовий результат від операційної діяльності, фінансовий результат від реалізації продукції за окремими видами.

вміти: Оцінювати ресурсно-фінансовий потенціал, розкрити значення завдання та інформаційне забезпечення аналізу використання основних засобів та нематеріальних активів, охарактеризувати етапи проведення аналізу ефективності використання основних засобів та нематеріальних активів, визначити вплив факторів на показники ефективності та забезпеченості господарства основними фондами, розраховувати показники стану та руху основних засобів та робити висновки. Робити факторний аналіз трудомісткості, продуктивності та ФОП, пояснити, які саме фактори впливають на ці показники, а також робити висновки до розрахованих задач; проаналізувати показники стану, руху та забезпеченості робочою силою, визначити динаміку та виконання плану виробництва в галузі рослинництва і тваринництва, визначити фактори, які впливають на виконання плану виробництва продукції рослинництва і тваринництва, розраховувати резерви збільшення виробництва продукції, проводити аналіз виконання плану поголів'я та продуктивності тварин, а також робити висновки. Розрахувати склад і структуру затрат на 1га(гол) і на 1 ц продукції, провести факторний аналіз собівартості підприємства, розраховувати резерви зниження собівартості продукції рослинництва, тваринництва, а також робити висновки до розрахованих показників, визначити всі показники сортності та асортиментності, вміти проводити аналіз асортиментно-структурних зрушень, розраховувати резерви збільшення прибутку підприємства. Розраховувати фінансовий результат від операційної діяльності, фінансовий результат від реалізації продукції за окремими видами, провести їх факторний аналіз, фактори які на них впливають. Розрахувати показники рентабельності, провести факторний аналіз рентабельності. Розраховувати прибуток і рентабельність за системою „Директ- костинг”, а також побудувати точку беззбитковості.

Зміст дисципліни за темами:

Змістовий модуль 1. Аналіз ресурсного потенціалу підприємства. Аналіз виробництва продукції тваринництва та рослинництва, аналіз реалізації продукції, робіт та послуг на підприємствах різних форм власності.

Тема 1. Методи і прийоми економічного аналізу.

Тема 2. Аналіз земельних ресурсів.

Тема 3: Аналіз основних засобів.

Тема 4: Аналіз трудових ресурсів, продуктивності праці та фонду оплати праці.

Тема 5. Аналіз виробництва продукції рослинництва.

Тема 6. Аналіз виробництва продукції тваринництва.

Тема 7. Аналіз виробництва та реалізації продукції, аналіз робіт і послуг в несільськогосподарських підприємствах.

Змістовий модуль 2. Аналіз собівартості в цілому по підприємству. Аналіз собівартості продукції рослинництва. Аналіз собівартості продукції тваринництва Аналіз собівартості в фермерських і селянських господарствах, резерви зниження собівартості продукції. Аналіз фінансових результатів, види фінансових результатів та аналіз рентабельності.

Тема 1. Аналіз витрат в цілому по підприємству.

Тема 2. Аналіз собівартості продукції рослинництва.

Тема 3. Аналіз собівартості продукції тваринництва.

Тема 4. Аналіз собівартості в фермерських і селянських господарствах, резерви зниження собівартості продукції.

Тема 5: Аналіз фінансових результатів.

Тема 6: Аналіз фінансових результатів від операційної діяльності.

Тема 7: Аналіз фінансових результатів від реалізації продукції за окремими видами. Аналіз показників рентабельності.

Тема 8: Факторний аналіз прибутку та рентабельності за системою Директ-Костинг.

Література

1. Аналіз господарської діяльності: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. – Житомир: ЖДТУ, 2016. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://learn.ztu.edu.ua/pluginfile.php/17806/mod_resource/content/1/AGD_metod_samost_OEM.pdf

2. Жмайлова О.Г., Строченко Н.І., Лищенко М.О., Жмайлов В.М. Фінансовий аналіз аналіз: навчальний посібник: *Сумський національний аграрний університет*. Суми. СНАУ, 2019. 292 с. (Протокол Вченої ради СНАУ № 6 від 23.12.2019 р.)

3. Кіндрацька Г. І. Аналіз господарської діяльності : підручник. – Львів, 2019. – 320 с.
4. Лишенко М.О., Жмайлова О.Г. Аналіз господарської діяльності. Навчальний посібник. Сумський національний аграрний університет. Суми: СНАУ, 2021. 231 с. (13,3 друк. арк.)
5. Навчально-методичні матеріали в системі дистанційного навчання MOODLE . URL: <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=292>

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК

Мета вивчення дисципліни – розкриття сутності бухгалтерського обліку, призначення, змісту, методології бухгалтерського обліку, надання практичної допомоги здобувачам вищої освіти у виборі оптимальних підходів з питань вивчення обліку виробничо-господарської та фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

Завдання дисципліни: є вивчення принципів і системи організації бухгалтерського обліку на підприємстві, набуття практичних навичок з формування облікової інформації, набуття практичних навичок використання облікової інформації при прийнятті управлінських рішень.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати:

- теоретичні основи бухгалтерського обліку; - методи бухгалтерського обліку і застосування їх при систематизації облікових даних;
- міжнародні і національні стандарти обліку для забезпечення достовірною, повною і правдивою інформацією для потреб користувачів; - діючі форми ведення бухгалтерського обліку.

вміти:

- застосувати теоретичні знаннями і практичні навички суцільного, безперервного, взаємозв'язаного, суворого документального спостереження за господарською діяльністю підприємства і накопичення інформації про цю діяльність;
- застосувати оптимальну форму обліку на підприємствах;
- сформувати навички щодо попередження негативних явищ в господарській діяльності, виявлення резервів та розробки заходів щодо їх використання;
- виробляти навички щодо одержання узагальнюючої інформації про стан господарювання, зміни, які відбуваються, стан взаємозв'язків підприємства та його взаємовідносини з іншими підприємствами та на їх підставі результатів господарювання

Зміст дисципліни

Тема 1. Основи державного законодавчо-нормативного регулювання бухгалтерського обліку.

Тема 2. Предмет і метод бухгалтерського обліку.

Тема 3. Бухгалтерський баланс.

Тема 4. Класифікація і план рахунків бухгалтерського обліку.

Тема 5. Оцінка і калькуляція.

Тема 6. Документація господарських процесів та інвентаризація активів, зобов'язань і капіталу підприємства.

Тема 6. Методологія обліку основних господарських процесів на стадіях руху активів.

Тема 7. Облікові регістри та форми бухгалтерського обліку.

Тема 8: Основи бухгалтерської звітності.

Тема 9. Основи організації бухгалтерського обліку.

Література

1. Бухгалтерський облік: навч. посібник / Т.В. Давидюк, О.В. Манойленко, Т.І. Ломаченко, А.В. Резніченко. – Харків, Видавничий дім «Гельветика», 2016. 392 с.
2. Кім Ю. Г. Бухгалтерський та податковий облік: Первинні документи та порядок їх заповнення / Ю. Г. Кім. – К. : ЦУЛ, 2014. – 600 с.
3. Масіна Л. О. Методичні рекомендації до вивчення навчальної дисципліни «Теорія бухгалтерського обліку» для студентів спеціальності 071 «Облік та оподаткування» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти. Одеса: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 144 с.

4. Михайлов М.Г., Глушаченко А.І., Гончар В.П., Болмат Г.А. Бухгалтерський облік (теорія): навчальний посібник / За ред. професора Михайлова М.Г.: К.: Центр учбової літератури, 2007. 248 с.

5. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку. URL: <https://interbuh.com.ua/ua/documents/onemanuals/35131>

6. Ткаченко Н. М. Теорія бухгалтерського обліку : підручник. Друге видання, доповн. і переробл. Київ: Алерта, 2020. 192 с.

7. Методичний комплекс «Бухгалтерський облік» в програмі MOODLE. URL : <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=3064>

ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ І ТЕХНОЛОГІЇ В ОБЛІКУ І АУДИТІ

Мета вивчення дисципліни – формування необхідних теоретичних знань і практичних навичок, які дають змогу ефективно використовувати на практиці сучасні інформаційні системи і технології в обліку на рівні, який відповідав би вимогам підготовки висококваліфікованих фахівців; надання знань про стан та тенденції розвитку інформаційних систем, про нову інформаційну технологію вирішення завдань управління, пов'язаних з використанням сучасних засобів і методів, про навички розробки і використання інформаційних систем в предметній сфері.

Завдання дисципліни:

- оцінка ролі інформаційних систем в сучасному конкурентному середовищі бізнесу;
- визначення основних переваг, що дістаються управлінськими структурами завдяки створенню і застосуванню інформаційних систем в організаціях;
- чітке уявлення про інформаційні технології і найбільш перспективні прикладні сфери їх застосування;
- володіння навиками роботи з основними інструментальними засобами;
- розуміння того, яким чином інформаційні системи спільно з комп'ютерними мережами дозволяють вивести бізнес на новий рівень ефективності;
- усвідомлення причин збоїв інформаційних систем, пов'язаних з їх неправильною експлуатацією і низькою якістю;

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати**:

- теоретично-правову основу інформаційних систем в обліку та аудиту;
- принципи, на основі яких будуються інформаційні системи в сфері економіки;
- концептуальні основи інформаційних систем та їх роль в управлінській діяльності;
- методику і техніку ведення облікових, аналітичних і аудиторських процедур, ревізійної роботи різних ділянок фінансово-господарської діяльності підприємств із застосуванням різних комп'ютерних програм.

вміти :

- заповнити відомості про організацію;
- встановити облікову політику організації;
- ввести відомості про ділових партнерів (контрагентів) організації;
- заповнити номенклатуру товарів, що продаються та купуються;
- відобразити в програмі ряд основних господарських операцій (по поточному рахунку, касі, покупці й продажу товарів тощо);
- виконувати постановку типових бухгалтерських задач;
- розробляти алгоритми розв'язання описаних задач;
- розв'язувати економічні задачі з використанням систем управління базами даних і пакетів прикладних програм;
- сформулювати звіт для аналізу введених проводок;
- побудувати бухгалтерський баланс та інші регламентовані звіти;
- визначати склад технологічних операцій обробки даних в умовах автоматизації облікових процесів.

Зміст дисципліни.

Тема 1. Інформаційні системи та їх роль в управлінні економікою.

Тема 2. Економічна інформація і засоби її формалізованого опису.

Тема 3. Інформаційні технології оброблення економічної інформації.

Тема 4. Організація інформаційної бази систем оброблення економічної інформації.

Тема 5. Організаційно-методичні основи створення та функціонування інформаційних систем обліку.

Тема 6. Автоматизація обліку основних засобів.

Тема 7. Автоматизація обліку матеріальних цінностей.

Тема 8. Автоматизація обліку праці та заробітної плати.

Тема 9 Автоматизація обліку готової продукції та її реалізації.

Тема 10. Автоматизація обліку фінансово-розрахункових операцій.

Тема 11 Автоматизація обліку витрат на виробництво.

Тема 12. Автоматизація зведеного обліку і складання звітності.

Тема 13. Організація електронного аудиту інформаційних систем.

Література

1. Волинець В. І., Погріщук Б. В., Гордополова Н. В. Інформаційні системи і технології в обліку і аудиті. Практикум: навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. спец. «Облік і аудит»; Терноп. нац. екон. ун-т, Вінниц. навч.-наук. ін-т економіки. 4-е вид., перероб. і допов. Тернопіль: Крок, 2018. 295 с.

2. Електронна бухгалтерія: підручник для здобувачів вищої освіти / В.Я. Плаксієнко, І.М. Назаренко, К.С. Жадько, С.А. Гаркуша /За заг. редакцією В.Я. Плаксієнка. Київ: «Центр учбової літератури». 2021. 298 с.

3. Осмяченко В. О. Інформаційні системи і технології в обліку. К.: КНТЕУ, 2019. 58 с.

4. Павлиш В. А. Основи інформаційних технологій і систем : підручник / В. А. Павлиш, Л. К. Гліненко, Н. Б. Шаховська. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. 620 с.

5. Плаксієнко В.Я., Назаренко І.М., Гаркуша С.А. Безпаперова бухгалтерія на підприємстві: навчальний посібник. Київ. : Центр учбової літератури. 2018. 252 с.

6. Управлінські інформаційні системи в обліку та оподаткуванні : навчальний посібник / Краєвський В. М., Титенко Л. В., Паянок Т. М., Параниця Н. В., Богдан С. В. Ірпінь : Університет ДФС України, 2020. 288 с.

7. Шквір В. Д., Загородній А. Г., Височан О. С. Інформаційні системи і технології в обліку та аудиті: підручник; Нац. ун-т «Львів. Політехніка». 5-те вид. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2019. 402 с.

8. Гаркуша С.А. Інформаційні системи і технології в обліку: Конспект лекцій для студентів спеціальності 071 «Облік і оподаткування» ОС «Бакалавр» денної та заочної форм навчання. Суми, 2018. 108 с.

9. Методичний комплекс «Інформаційні системи в обліку і аудиті» в програмі MOODLE. URL : <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=1318>

ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ

Мета вивчення дисципліни – опанування здобувачами вищої освіти теоретичними знаннями та набуття практичних навичок складання фінансової, статистичної та податкової звітності господарюючих суб'єктів в умовах сьогодення, коректного інтерпретування, оприлюднення й використання відповідної інформації для прийняття ефективних управлінських рішень з урахуванням стратегії розвитку підприємства в умовах невизначеності, ризику та асиметричності інформації.

Завдання дисципліни:

- вивчення концептуальних основ формування показників фінансової, статистичної та податкової звітності;

- оволодіння методикою формування показників у розрізі звітних форм окремого суб'єкта господарювання ;

- інтерпретація, оприлюднення й використання відповідної інформації для прийняття ефективних управлінських рішень;

- інформаційно-аналітичне забезпечення сучасних систем менеджменту з урахуванням стратегії розвитку підприємства.

У результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати**:

- теорію, методику, практику відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в обліку, їх систематизації, узагальненні у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб відповідних користувачів;

- місце звітності в інформаційному забезпеченні процесу прийняття обґрунтованих управлінських, економічних рішень;

- концептуальні основи побудови, методику заповнення форм фінансової, статистичної, податкової звітності підприємства.

вміти:- збирати, оцінювати та аналізувати фінансові та нефінансові дані для узагальнення релевантної інформації з метою формування показників фінансової, статистичної, податкової звітності підприємства;

- обґрунтовувати, вибір і порядок застосування управлінських інформаційних технологій для формування та наповнення форм фінансової, статистичної, податкової звітності підприємства;

- формувати, аналізувати фінансову, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень.

Зміст дисципліни.

Тема 1. Звітність в системі бухгалтерського обліку, види звітності.

Тема 2. Основи фінансової звітності.

Тема 3. Баланс (Звіт про фінансовий стан) підприємства.

Тема 4. Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід).

Тема 5. Звіт про рух грошових коштів.

Тема 6. Звіт про власний капітал.

Тема 7. Примітки до річної фінансової звітності

Тема 8. Інформація за сегментами

Тема 9. виправлення помилок і зміни у фінансових звітах

Тема 10. Звіт з управління

Тема 11. Склад, організація і методика складання статистичної звітності

Тема 12. Загальні вимоги до податкової звітності. Порядок і методика складання звітності з окремих податків

Література

1. Бондар М. І. Звітність підприємства : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2015. – 570 с.

2. Іванчук Н. В. Звітність підприємств : навчальний посібник. Острого : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 208 с.

3. Загальні вимоги до фінансової звітності: Національне положення (стандарту) бухгалтерського обліку № 1 від 07.02.2013 р. № 73 //База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> .

4. Левицька С.О., Осадча О.О., Антонюк О.Р. Облік і звітність суб'єктів малого підприємництва. Навчальний посібник. Рівне: ПП «Формат» - А», 2020. 244 с.

5. МСФЗ: Короткий курс для практиків. С.Я. Зубілевич, О.І. Мазіна, С.А. Рогозний, О.В. Карпачова, О.О. Дядюн. Х.: ТОВ «ФАКТОР-ДРУК», 2020. 364 с.

6. Пантелеев В.П., Юрченко О.А., Курило Г.М., Безверхий К.В. Звітність підприємств : навч. посіб. (для студ. вищ. навч. закл. за спец. «Облік і оподаткування»). за заг. редакцією д.е.н., проф. В. П. Пантелеєва. К.: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2017. 432 с.

7. Про затвердження Порядку подання фінансової звітності: Постанова Кабінету міністрів України від 28.02.2000 р. № 419 (зі змінами і доповненнями). // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF>

8. Методичний комплекс «Звітність підприємств» в програмі MOODLE. URL : <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=2299>

ОБЛІК У БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ

Мета вивчення дисципліни - формування системи знань з організації та ведення бюджетного обліку та складання фінансової звітності за національними стандартами.

Завдання дисципліни:

- засвоїти сутність бюджетного обліку;

- вивчити інструментарій обліку в бюджетних установах;
- надбати навички вирішення управлінських завдань для розробки стратегії ефективного використання бюджетних коштів та виконання кошторису доходів та витрат.
- У результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати:

- сутність бюджетного обліку, його предмет, об'єкти, принципи та функції; особливості організації бухгалтерського обліку бюджетних установ, його функції, завдання і принципи, форми організації;
- облікові реєстри та техніку облікової реєстрації в бюджетних установах;
- порядок ведення синтетичного та аналітичного обліку в бюджетних установах доходів і видатків, фінансово-розрахункових операцій, розрахунків із заробітної плати, страхування і стипендій, необоротних активів, нематеріальних активів, запасів, виробничих витрат, власного капіталу, фондів тощо;
- порядок складання кошторису та техніку обліку виконання кошторисів за загальним та спеціальним фондами.

уміти:

- обґрунтовувати основні особливості, задачі та функції бюджетного обліку; застосовувати План рахунків бюджетної установи при відображенні господарських операцій;
- заповнювати облікові реєстри, що використовуються у бюджетних установах;
- складати бухгалтерські проведення з обліку доходів і видатків загального та спеціального фондів бюджетних установ;
- відображати в обліку господарські операції бюджетних установ за різними ділянками обліку;
- визначати фінансовий результат за звітний період бюджетної установи; складати фінансову звітність .

Зміст дисципліни.

Тема 1. Основи побудови бухгалтерського обліку в бюджетних установах

Тема 2. Зміст балансу та плану рахунків у бюджетних установах

Тема 3. Облік доходів і видатків

Тема 4. Облік грошових та розрахункових операцій

Тема 5. Облік розрахунків із заробітної плати, страхування і стипендій

Тема 6. Облік необоротних активів

Тема 7. Облік запасів

Тема 8. Облік виробництва

Тема 9. Облік власного капіталу

Тема 10. Звітність бюджетних установ

Література

1. Облік у бюджетних установах: навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Облік і оподаткування» освітньо-професійної програми «Облік і оподаткування». / Череп А.В., Гамова О.В., Козачок І.А. К.: Видавничий дім «Кондор», 2020. 252 с.

2. Облік і звітність: теоретичні та практичні аспекти. Практичний посібник для розпорядників бюджетних коштів/ Logica-project, 2020. 284 с.

3. Облік у бюджетних установах: навчальний посібник / В. П. Пантелєєв. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2016. 280 с

4. Карпенко Н. Г. Звітність бюджетних установ / Карпенко Н. Г., Дорогань-Писаренко Л. О., Аранчій Я. С., Ліпський Р. В. (вид. 2-е доп. та перер.) Полтава : РВВ ПДАА, 2018. 262 с.

5. План рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі: наказ Міністерства фінансів України № 1203 від 31 грудня 2013 р. (в редакції наказу №299 від 28 травня 2021 року). / Міністерство фінансів України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-14#Text>

6. Методичний комплекс «Облік у бюджетних установах» в програмі MOODLE. URL: <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=723>

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Мета вивчення дисципліни - опанування здобувачами вищої освіти теоретичного і практичного матеріалу з теорії міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та методики

його ведення; виробити навички складання бухгалтерського балансу та іншої звітності згідно МСФЗ; формування навичок адекватно діяти в умовах ринкових відносин, зміни методик обліку, вдосконалення нормативних і законодавчих актів.

Завдання дисципліни: освоєння концептуальних основ міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, ознайомлення з процесом їх формування та затвердження, вивчення структури Ради з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, ознайомлення з його діяльністю, дослідження основних елементів і принципів формування фінансової звітності за міжнародними стандартами та підходів до визнання та оцінки основних статей і елементів звітності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати: необхідність впровадження міжнародних стандартів бухгалтерського обліку; структуру та мету діяльності Ради з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку; методологічні засади і методи МСБО; найпоширеніші професійні терміни, які застосовуються в міжнародній практиці бухгалтерського обліку; принципи побудови плану рахунків різних країн світу.

вміти: застосовувати МСБО в професійній діяльності; вести облік основних засобів, нематеріальних активів, грошових коштів, розрахункових операцій, власного капіталу, витрат, доходів та фінансових результатів за вимогами міжнародних стандартів; зіставляти показники звітності підприємств з іноземним капіталом і національних підприємств; на вимогу міжнародних організацій подавати фінансові звіти відповідно до вимог МСФЗ.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Міжнародні організації зі стандартизації обліку і звітності.

Тема 2. Рада з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку.

Тема 3. Законодавче та нормативне регулювання обліку в Україні.

Тема 4. Національні (положення) стандарти бухгалтерського обліку.

Тема 5. Міжнародні системи планів рахунків бухгалтерського обліку.

Тема 6. Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності.

Тема 7. Облік грошових коштів та їх еквівалентів.

Тема 8. Облік основних засобів.

Тема 9. Облік нематеріальних та непоточних активів.

Тема 10. Облік запасів.

Тема 11. Облік інвестиційної нерухомості та фінансових інструментів.

Тема 12. Облік виплат працівникам.

Тема 13. Облік доходів і витрат.

Тема 14. Облік орендних операцій.

Тема 15. Подання фінансової звітності у відповідності до МСБО.

Література

1. Міжнародні стандарти обліку та звітності.: підручник / А. І. Крисоватий, В. М. Панасюк, І. В. Мельничук, Т. Г. Бурденюк ; за заг. ред. А. І. Крисоватого, В. М. Панасюк. Тернопіль : Економічна думка, 2021. 580 с.

2. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності [Електронний ресурс] : навч. посіб. / М. Р. Лучко, І. Д. Бенько, С. Р. Яцишин, Н. Г. Мельник. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 389 с.

3. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ, МСФЗ для МСП, включаючи МСБО та тлумачення КТМФЗ, ПКТ): видані Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, в редакції на 12 березня 2013 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010#Text.

4. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку: навч. посібник/М.І. Гордієнко /Сумський національний аграрний університет. Суми.: СНАУ, 2016. 247 с.

5. Методичний комплекс «Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку» в програмі MOODLE. URL: <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=3036>

СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКА ЕКСПЕРТИЗА

Мета вивчення дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти системи базових компетентностей щодо порядку організації та методики здійснення судово-бухгалтерської експертизи, а також практичних навичок щодо господарських операцій суб'єктів

господарювання та достовірності відображення їх у системі бухгалтерського обліку і звітності, які стали об'єктами розслідування або судового розгляду правоохоронними органами і потребують спеціальних знань експерта-бухгалтера для встановлення істини.

Завдання дисципліни: набуття практичних навичок з організації та проведення судово-бухгалтерської експертизи, її інформаційного забезпечення, підготовки та реалізації результатів експертизи.

У результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати:

- нормативні та правові документи в своїй діяльності, ідентифікувати та оцінювати ризики господарської діяльності підприємств;
- місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів;
- сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності.

вміти:

- застосовувати знання права та податкового законодавства, міжнародних і національних стандартів бухгалтерського обліку та звітності в практичній діяльності;
- ідентифікувати та оцінювати ризики недосягнення управлінських цілей суб'єкта господарювання, недотримання ним законодавства та регулювання діяльності, недостовірності звітності, збереження й використання його ресурсів;
- здійснювати зовнішній та внутрішній контроль дотримання нормативних актів з методології бухгалтерського та системи оподаткування;
- підтримувати належний рівень економічних знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Зміст дисципліни:

Тема 1. Судова експертиза: сутність, цілі, завдання

Тема 2. Законодавчо-нормативне регулювання судово-бухгалтерської експертизи

Тема 3. Предмет, метод, процедури та стадії судово-бухгалтерської експертизи

Тема 4. Планування та стадії судово-бухгалтерської експертизи

Тема 5. Дослідження судово-бухгалтерською експертизою фінансово-господарських операцій суб'єктів господарювання

Тема 6. Дослідження судово-бухгалтерською експертизою фінансово-господарських операцій у галузях народного господарства

Тема 7. Узагальнення і реалізація результатів судово-бухгалтерської експертизи

Література:

1. Опорний конспект лекцій в таблицях та рисунках з дисципліни «Судово-бухгалтерська експертиза» для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 071 «Облік і оподаткування» / укладачі О.В. Топоркова, Т. О. Євлаш, О. О. Говоруха – Х. : ХДУХТ, 2019. 108 с.

2. Про судову експертизу: Закон України № 4038-ХІІ від 25 лютого 1994 року (в редакції Законів № 2710-ІХ, №2716-ІХ від 01 січня 2023 року)./ Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>

3. Про затвердження Інструкції про аризначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень: наказ Міністерства юстиції України №53/5 від 08 жовтня 1998 року (в редакції наказу №451/5 від 02 оютого 2022 року)./ Міністерство юстиції України. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/reg3145?an=1045&ed=2023_02_02

4. Судово-бухгалтерська експертиза: навчальний посібник. //Гуцаленко Л.В., Михальчишина Л.Г., Сидорчук В.М., Пентюк І.К. Київ.: ЦУЛ. 2020. 367 с.

5. Судово-бухгалтерська експертиза: навч. посібник./ М.І. Гордієнко /Сумський національний аграрний університет. Суми.: СНАУ, 2018. 272 с.

6. Судово-бухгалтерська експертиза. //В.П. Шило, С.Б. Ільїна, В.А. Шепелюк: Підручник. К.: Кондор-Видавництво, 2015. 450 с.

7. Ужва А.М. Судово-бухгалтерська експертиза.: навчальний посібник. Миколаївський національний університет імені .О.Сухомлинського. Миколаїв. 2019. 228 с.

8. Методичний комплекс «Судово-бухгалтерська експертиза» в програмі MOODLE.
URL: <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=573>

ПОДАТКОВИЙ ОБЛІК

Мета вивчення дисципліни – є опанування здобувачами вищої освіти базових знань з питань обліку податкової діяльності, необхідних майбутнім спеціалістам для управління у сфері оподаткування, а також контролю за правильністю нарахування та своєчасністю сплати до бюджету податків і зборів, який має забезпечити ефективну превентивну діяльність щодо недопущення порушень податкового законодавства.

Завдання дисципліни:

- вивчити основні законодавчі та нормативні акти, які регламентують питання податкового обліку та податкової звітності
- опанування наукових засад управління оподаткуванням як механізму перерозподілу фінансових ресурсів між державою і платниками податків;
- вивчення принципів організації податкового обліку, його взаємозв'язок з фінансовим обліком та їх відмінності;
- ознайомлення з методикою ведення податкового обліку та звітності на підприємстві за умов використання інформаційних технологій.

У результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати:

- теорію, методику, практику формування облікової інформації за стадіями облікового процесу і оподаткування для сучасних та потенційних потреб управління суб'єктами господарювання з урахуванням особливості діяльності та професійного судження;
- зміст та порядок застосування положень Податкового кодексу України;
- моделювання виробничих ситуацій, процесів, видів діяльності і практичного застосування набутих компетенцій, з урахуванням особливостей галузевого розвитку підприємства.

уміти:

- визначати сутність об'єктів обліку і систему оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності;
- використовувати нормативні та правові документи в своїй діяльності, ідентифікувати та оцінювати ризики господарської діяльності підприємств;
- застосовувати спеціалізовані інформаційні системи і комп'ютерні технології для обліку та оподаткування;
- надавати консультації управлінському персоналу суб'єкту господарювання щодо облікової інформації за податками і платежами.

Зміст дисципліни.

- Тема 1. Загальні вимоги до податкового обліку та податкової звітності.
- Тема 2. Податковий облік та звітність з податку на прибуток підприємств.
- Тема 3. Податковий облік та звітність з податку на доходи фізичних осіб
- Тема 4. Податковий облік та звітність з непрямих податків.
- Тема 5. Податковий облік та звітність з інших податків і зборів
- Тема 6. Податковий облік та звітність при альтернативних формах оподаткування суб'єктів малого підприємництва.
- Тема 7. Спеціальні податкові режими

Літера тура

1. Податковий Кодекс України: Закон України № 2755-VI від 02 грудня 2010 року (в редакції Закону №2876-IX від 08 лютого 2023 року). /Верховна Рада Україна. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
2. Податкова система: навчальний посібник / [Волохова І. С., Дубовик О. Ю., Слатвінська М. О. та ін.]; за заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю. Дубовик. Харків: Видавництво «Діса плюс», 2019. 402 с.
3. Макурін А.А. Теорія оподаткування : навч. посіб. [Електронний ресурс] / А.А. Макурін; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». Дніпро : НТУ «ДП», 2018. 75 с.

4. Матюха М. М. Облік і звітність в оподаткуванні: опорний конспект лекцій / М. М. Матюха. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2018. 220 с.

5. Методичний комплекс «Податковий облік» в програмі MOODLE. URL: <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=329>

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА

Мета вивчення дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти цілісної системи знань про сучасні підходи до організації і методики бухгалтерського обліку і його нормативно-правове регулювання, а також засвоєння принципів, методів і процедур бухгалтерського обліку, які необхідно застосовувати на підприємстві для складання і подання його фінансової звітності та у процесі здійснення контролю, аналізу та управління підприємством.

Завдання дисципліни:

- формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних знань та практичних навичок, пов'язаних підготовкою наказу про облікову політику підприємства;
- надання здобувачам вищої освіти необхідних теоретичних знань з методики і техніки складання наказу про облікову політику підприємства;
- оволодіння практичними навичками щодо аналізу змісту наказу про облікову політику досліджуваного підприємства.

У результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати:

- загальні засади державного регулювання у сфері організації та ведення бухгалтерського обліку на підприємстві;
- функцій та відповідальності власників та працівників підприємства у процесі формування його облікової політики;
- структури та основних елементів розпорядчого документу «Облікова політика підприємства»;
- принципів, методів і процедур бухгалтерського обліку, що відображаються в обліковій політиці підприємства;
- умов та порядку внесення змін до облікової політики підприємства.

вміти:

- обґрунтовувати обрані методи оцінки активів, зобов'язань, доходів та витрат залежно від особливостей діяльності підприємства та поставлених перед ним цілей;
- розробляти графіки документообігу, положення про бухгалтерські служби, посадові інструкції працівників бухгалтерської служби;
- формувати розпорядчий документ про облікову політику підприємства;
- оформлювати та відображати в обліку та звітності зміни облікової політики підприємства.

Зміст дисципліни.

Тема 1. Облікова політика як елемент системи нормативного регулювання бухгалтерського обліку і звітності.

Тема 2. Організаційно-технологічні засади облікової політики підприємства.

Тема 3. Регламентування організації роботи бухгалтерської служби підприємства.

Тема 4. Порядок розробки, оформлення та затвердження облікової політики підприємства.

Тема 5. Методичні засади облікової політики підприємства щодо активів.

Тема 6. Методичні засади облікової політики підприємства щодо капіталу і зобов'язань.

Тема 7. Формування облікової політики про витрати і доходи підприємства.

Тема 8. Зміна облікової політики підприємства.

Тема 9. Облікова політика підприємства щодо внутрішньогосподарського (управлінського) обліку.

Тема 10. Особливості облікової політики суб'єктів малого підприємництва та групи підприємств

Література

1. Глушаченко А.І. Податковий облік: конспект лекцій : Суми. СНАУ, 2020. 72 с.
2. Облікова політика підприємств: навчальний посібник / Н. Л. Правдюк, Л. В. Коваль, О. В. Коваль. Київ:, «Центр учбової літератури», 2020. 647 с.

2. Облікова політика: навч. посіб. / Г.М. Давидов, В.М. Савченко, О.В. Пальчук, та ін.; за заг. ред. Г.М. Давидова. 2-ге вид., перероб. і доп.. Кропивницький: ПП «Ексклюзив-Систем». 2017. 362 с.

3. Кулик В.А. Облікова політика підприємства: набутий досвід та перспективи розвитку: монографія. Полтава: РВВ ПУЕТ, 2014. 373 с.

4. Кулик В. А., Левченко З. М. Облікова політика підприємства: навч. посіб. [для студ. вищих навч. закл.] / В. А. Кулик, З. М. Левченко. Київ : SBA-Print, 2019. 238 с

5. Калінеску Т. В. Адміністрування податків : навч. посіб. Т.В.Калінеску, В. О. Корецька-Гармаш, В. В. Демидович. К. : Центр учбової літератури, 2018. 290 с.

6. Методичний комплекс «Облікова політика підприємства» в програмі MOODLE. URL: <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=1615>

АУДИТ

Мета вивчення дисципліни - формування системи базових теоретичних знань та набуття практичних навичок щодо організації аудиторської діяльності, планування, проведення та документального оформлення результатів аудиту.

Завдання дисципліни:

засвоєння теоретичних засад функціонування аудиту; - вивчення законодавчо-нормативної бази, яка регулює питання організації аудиторської діяльності та проведення аудиту фінансової звітності; - ідентифікація інституційних механізмів суспільного нагляду та забезпечення якості аудиту; - набуття практичних навичок щодо формування ієрархічної структури інформаційної платформи для аудиту; - опанування теоретичним матеріалом щодо ідентифікації оптимального процедурного забезпечення аудиторської перевірки; - формування практичних навичок щодо оцінки системи бухгалтерського обліку та аудиторських ризиків; - засвоєння теоретичних основ щодо планування аудиторської перевірки та параметризації стратегії аудиту; - опанування теоретичним матеріалом щодо сутності, функціонального призначення та джерел отримання аудиторських доказів в процесі проведення аудиторської перевірки; - формування прикладних навичок щодо документування процесу аудиту.

У результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати: теоретичні основи аудиту фінансової звітності підприємства; ключові положення Міжнародних стандартів аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, інших пріоритетних нормативних актів; права та обов'язки суб'єктів аудиторської діяльності в процесі імплементації завдань з аудиту; теоретичні контури процедурного забезпечення аудиту; сукупність етичних та методологічних принципів аудиту, які повинні бути імплементовані в практичному аспекті; процесну схему моделювання стратегії та плану аудиту фінансової звітності;

вміти: моделювати стратегію аудиторської перевірки та розроблювати план аудиту; формувати інформаційний базис для належного проведення аудиту; оцінювати систему бухгалтерського обліку, внутрішнього контролю на підприємстві; застосовувати аналітичні процедури в процесі аудиту фінансової звітності та формулювати відповідні твердження, докази; аналізувати чинники та причини виникнення ризиків шахрайств; імплементувати когнітивно-інноваційні методи в процесі діагностики діяльності підприємства та оцінки можливості діяльності суб'єкта господарювання в стратегічній перспективі на безперервній основі; документально оформлювати аудиторську перевірку; за результатами перевірки ідентифікувати стратегічні управлінські ініціативи.

Зміст дисципліни.

Тема 1. Теоретичні основи, сутність і задачі аудиту.

Тема 2. Законодавчо-нормативне регулювання аудиторської діяльності.

Тема 3. Процедурне забезпечення аудиту.

Тема 4. Аудиторський ризик та суттєвість в аудиті.

Тема 5. Планування аудиту.

Тема 6. Аудиторські докази.

Тема 7. Документальне оформлення аудиторської перевірки.

Література

1. Аудит : підручник. [О.М. Брадул та ін.]; ред. В.І. Грушко. 4-е вид., доп. і перероб. Київ : Ліра. К , 2020. 324 с.

2. Аудит: підручник (в двох частинах) / за ред. Грушко В.І. Київ : Видавництво Ліра-К. 2019. 324 с.
3. Бондар Ю. Робочі документи аудитора. Лід Скедьюли та програми. Аудиторська вибірка: посібник. 2-ге видання. Ю.В. Бондар. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2017. 396 с.
4. Плаксієнко В.Я., Верига Ю.А., Кулик В.А., Карпенко Є.А. Облік, оподаткування, аудит: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2019. 509 с
5. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність.: Закон України від 21 грудня 2017 року № 2258-VIII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>
6. Міжнародні стандарти аудиту (видання 2016-2017 р.): URL: <https://mof.gov.ua/uk/mizhnarodni-standarti-auditu>
7. Наочний посібник з аудиту : навчальний посібник / заг. ред. О.В. Вороновська, П.М. Майданевич. Сімферополь: ПП «Підприємство Фенікс». 2016. 285 с.
8. Методичний комплекс «Аудит» в програмі MOODLE. URL: <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=2383>

ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК І

Мета вивчення дисципліни: формування системи спеціальних теоретичних і практичних знань з організації та методики фінансового обліку в діяльності підприємств різних форм власності і видів діяльності та набуття практичних навичок документального оформлення господарських операцій, складання кореспонденції рахунків, ведення облікових реєстрів.

Завдання дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти знань щодо раціональної організації і ведення на підприємствах обліку активів із використанням прогресивних форм і національних стандартів.

У результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати: - базові економічні поняття, положення, принципи, закони, пов'язані з обліком, аналізом, аудитом і оподаткуванням; навички професійної етики; навички аналізу виробничих ситуацій, процесів, видів діяльності і практичного застосування набутих компетенцій, з урахуванням особливостей галузевого розвитку регіону; - місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств; - особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності; - механізми функціонування бюджетної, банківської і податкової систем України та враховувати їх особливості з метою організації обліку, вибору системи оподаткування та формування звітності на підприємствах.

вміти: - визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності; - використовувати нормативні та правові документи в своїй діяльності, ідентифікувати та оцінювати ризики господарської діяльності підприємств; - застосовувати спеціалізовані інформаційні системи і комп'ютерні технології для обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування; - аналізувати розвиток систем, моделей і методів бухгалтерського обліку на національному та міжнародному рівнях з метою обґрунтування доцільності їх запровадження на підприємстві.

Зміст дисципліни.

Тема 1. Основи побудови фінансового обліку

Тема 2. Облік грошових коштів

Тема 3. Облік розрахунків за векселями та поточних фінансових інвестицій

Тема 4. Облік дебіторської заборгованості

Тема 5. Облік виробничих запасів

Тема 6. Облік оборотних малоцінних та швидкозношуваних предметів

Тема 7. Облік поточних біологічних активів тваринництва

Тема 8. Облік основних засобів та інших необоротних матеріальних активів

Тема 9. Облік нематеріальних активів

Тема 10. Облік довгострокових біологічних активів

Тема 11. Облік витрат на біологічні перетворення

Тема 12. Облік сільськогосподарської продукції

Література

1. Бухгалтерський облік : навчальний посібник / В. М. Красівський, О. П. Колісник, Н. В. Гуріна та ін. Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. 388 с.
2. Бухгалтерський облік: у схемах і таблицях: навч.посібник / [Зінченко О.В., Радіонова Н.Й., Хаустова Є.Б. та ін.]; під заг. ред. М. І. Скрипник. Київ: «Центр учбової літератури», 2017. 340 с.
3. Гудзь Н. В., Денчук П.Н., Романів Р.В. Бухгалтерський облік : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури. 2016. 424 с.
4. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку. URL: <https://interbuh.com.ua/ua/documents/onemanuals/35131>
5. Михайлов М.Г., Телегунь М.І., Кадацька А.М., Баранік О.О. Бухгалтерський фінансовий облік в сільськогосподарських підприємствах : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури. 2008. 472 с.
6. Фінансовий облік : підручник; 2-ге вид., доп. та перероб. / Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, П. Н. Денчук [та ін.]. Тернопіль: ЗУНУ, 2020. 482 с.
7. Шара Є. Ю., Соколовська - Гонтаренко І. Є. Фінансовий облік І: навчальний посібник Київ : Центр учбової літератури. 2016. 336 с.
8. Методичний комплекс «Фінансовий облік І» в програмі MOODLE. URL: <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=1449>

ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК II

Мета вивчення дисципліни: формування системи спеціальних теоретичних і практичних знань з організації та методики фінансового обліку в діяльності підприємств різних форм власності і видів діяльності та набути практичних навичок документального оформлення господарських операцій, складання кореспонденції рахунків, ведення облікових реєстрів.

Завдання дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти знань щодо раціональної організації та ведення на підприємствах обліку власного капіталу та пасивів із використанням прогресивних форм і національних стандартів.

У результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати: - базові економічні поняття, положення, принципи, закони, пов'язані з обліком, аналізом, аудитом і оподаткуванням; навички професійної етики; навички аналізу виробничих ситуацій, процесів, видів діяльності і практичного застосування набутих компетенцій, з урахуванням особливостей галузевого розвитку регіону;

- місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств;

- особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності;

- механізми функціонування бюджетної, банківської і податкової систем України та враховувати їх особливості з метою організації обліку, вибору системи оподаткування та формування звітності на підприємствах.

уміти: - визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності;

- використовувати нормативні та правові документи в своїй діяльності, ідентифікувати та оцінювати ризики господарської діяльності підприємств;

- застосовувати спеціалізовані інформаційні системи і комп'ютерні технології для обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування;

- аналізувати розвиток систем, моделей і методів бухгалтерського обліку на національному та міжнародному рівнях з метою обґрунтування доцільності їх запровадження на підприємстві.

Зміст дисципліни.

- Тема 1. Облік розрахунків за зобов'язаннями
Тема 2. Облік розрахунків за виплатами працівникам.
Тема 3. Облік доходів
Тема 4. Облік витрат
Тема 5. Облік результатів діяльності підприємства
Тема 6. Облік формування та змін власного капіталу підприємства.

Література

1. Бухгалтерський облік : навчальний посібник / В. М. Краєвський, О. П. Колісник, Н. В. Гуріна та ін. Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. 388 с.
2. Бухгалтерський облік: у схемах і таблицях: навч.посібник / [Зінченко О.В., Радіонова Н.Й., Хаустова Є.Б. та ін.]; під заг. ред. М. І. Скрипник. Київ: «Центр учбової літератури», 2017. 340 с.
3. Гудзь Н. В., Денчук П.Н., Романів Р.В. Бухгалтерський облік : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури. 2016. 424 с.
4. Михайлов М.Г., Телегунь М.І., Кадацька А.М., Баранік О.О. Бухгалтерський фінансовий облік в сільськогосподарських підприємствах : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури. 2008. 472 с.
5. Фінансовий облік : підручник; 2-ге вид., доп. та перероб. / Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, П. Н. Денчук [та ін.]. Тернопіль: ЗУНУ, 2020. 482 с.
6. Шара Є. Ю., Соколовська - Гонтаренко І. Є. Фінансовий облік II : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури. 2016. 308 с.
7. Методичний комплекс «Фінансовий облік II» в програмі MOODLE. URL: <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=574>

УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК

Мета вивчення дисципліни – формування системи спеціальних теоретичних і практичних знань з організації та методики управлінського обліку, його вдосконалення з урахуванням передового зарубіжного і вітчизняного досвіду та набуття навичок щодо обліку витрат і калькулювання.

Завдання дисципліни:

- вивчення і розкриття принципів і методів управлінського обліку, його місця і ролі в управлінні діяльністю підприємства;
- формування вмінь застосовувати відповідні методи і прийоми у процесі обліку для підготовки інформації, необхідної для нормування, планування, контролю і аналізу та для прийняття обґрунтованих і виважених управлінських рішень.

У результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати**:

- економічний зміст та сучасні тенденції управлінського обліку; роль обліку в управлінні собівартістю продукції; сутність, функції, принципи та завдання управлінського обліку; етапи розвитку управлінського обліку; предмет і об'єкти управлінського обліку; взаємозв'язок і відмінності управлінського та фінансового обліку;
- сучасні моделі та етапи побудови управлінського обліку;
- законодавчі та нормативні акти, що визначають склад витрат і доходів; характеристику основних видів витрат; характер реагування витрат при змінах обсягу діяльності підприємства; поведінку змінних і постійних витрат при змінах обсягу діяльності підприємства; оцінку витрат і побудову їх функції; методи визначення функції витрат, їх сутність і порівняльну характеристику;
- сутність та зміст обліку витрат; об'єкти витрат і об'єкти калькуляції; методи обліку витрат і калькуляції собівартості продукції;
- економічний зміст та завдання обліку виробництва; склад витрат виробництва; класифікацію витрат за елементами; загальну характеристику рахунків з обліку виробництва;
- роль допоміжних виробництв в обслуговуванні основних галузей та завдання їх обліку; нормативно-законодавчі акти, які регламентують облік допоміжних виробництв; порядок обліку витрат та виконаних робіт, наданих послуг та виходу продукції допоміжними виробництвами, зокрема: ремонтним виробництвом, автомобільним транспортом, енергетичними виробництвами (господарствами), водопостачанням, МТП, комбайнами та іншими самохідними машинами, а також облік та списання витрат на ремонт будівель та

споруд; первинні та зведені документи обліку допоміжних виробництв, обслуговуючих виробництв і господарств; об'єкти та одиниці калькуляції робіт, послуг та продукції допоміжних виробництв, обслуговуючих виробництв і господарств;

- економічний зміст витрат на організацію виробництва і управління; документування обліку витрат на організацію виробництва і управління; порядок обліку та розподілу (списання) загальновиробничих витрат, адміністративних витрат, витрат майбутніх періодів;

- галузі основного виробництва сільського господарства, нормативно-законодавчі акти, які регламентують облік основного виробництва, первинні та зведені документи з обліку витрат та виходу продукції рослинництва, тваринництва, промислових виробництв, особливості обліку витрат на незавершене виробництво галузей сільського господарства та їх розподіл, об'єкти та одиниці калькуляції продукції рослинництва, тваринництва, промислових виробництв, методика обчислення собівартості продукції основного виробництва;

- поняття браку у виробництві, документування браку у виробництві, порядок обліку браку у виробництві;

- реєстри, що використовуються для обліку виробництва;

- нормативно-законодавчі акти, які регламентують облік витрат за елементами та витрат діяльності; рахунки, що призначені для обліку витрат за елементами та порядок запису на них;

- порядок обліку та списання собівартості реалізації, витрат на збут, витрат іншої операційної діяльності, фінансових витрат, витрат від участі в капіталі, інших витрат, податку на прибуток, надзвичайних витрат; реєстри, що використовуються для обліку витрат діяльності;

- основи прийняття управлінських рішень та релевантний підхід при їх прийнятті;

- сутність бюджетного планування, види і формати бюджетів; організаційні аспекти та функції бюджетного планування; методика складання бюджетів;

- поняття і класифікацію центрів відповідальності; принципи обліку, звітності й оцінки діяльності центрів відповідальності;

- місце і роль облікової інформації в системі прийняття управлінських рішень;

вміти :

- реалізовувати зміст управлінського обліку; застосовувати елементи, принципи і функції управлінського обліку; організувати управлінський облік на підприємстві;

- класифікувати моделі управлінського обліку; побудувати систему управлінського обліку на підприємстві; організувати систему збору і опрацювання документів, яка забезпечувала б прискорення документообороту;

- класифікувати витрати; визначати поведінку витрат; використовувати функцію витрат;

- реалізовувати методи обліку витрат і калькулювання собівартості продукції;

- застосовувати бухгалтерські рахунки для обліку витрат, правильно скласти бухгалтерські записи за господарськими операціями та відображати їх на рахунках бухгалтерського обліку;

- відкривати аналітичні та синтетичні рахунки в реєстрах бухгалтерського обліку та відображати на них операції пов'язані з витратами на організацію виробництва і управління та витратами майбутніх періодів, зокрема: загальновиробничими витратами, адміністративними витратами та витратами майбутніх періодів; розподіляти та списувати витрати на організацію виробництва і управління та витрати майбутніх періодів;

- відкривати аналітичні та синтетичні рахунки в реєстрах бухгалтерського обліку та відображати на них операції пов'язані з витратами та виходом продукції основного виробництва, зокрема: рослинництва, тваринництва, промислових виробництв; розподіляти та списувати витрати на незавершене виробництво на відповідні об'єкти; обчислювати собівартість продукції рослинництва, тваринництва, промислових виробництв;

- відкривати аналітичні та синтетичні рахунки в реєстрах бухгалтерського обліку та відображати на них операції пов'язані з браком у виробництві; визначати втрати від браку у виробництві; використовувати методика відшкодування втрат від браку;

- застосовувати реєстри журнально-ордерної форми для обліку виробництва;

- відкривати аналітичні та синтетичні рахунки в реєстрах бухгалтерського обліку та відображати на них операції за елементами витрат, зокрема: матеріальних витрат, витрат на оплату праці, відрахувань на соціальні заходи, амортизації, інших операційних витрат;

- відкривати аналітичні та синтетичні рахунки в регістрах бухгалтерського обліку та відображати на них операції витрат діяльності, зокрема: собівартості реалізації, витрат на збут, витрат іншої операційної діяльності та інших витрат;
- аналізувати типові варіанти альтернативних рішень, складати бюджети, здійснювати контроль за виконанням бюджетів, здійснювати облік за центрами відповідальності;
- аналізувати співвідношення затрат, прибутку і обсягу реалізації; визначати критичну точку при реалізації продукції; проводити аналіз для підприємств, які виробляють і реалізують декілька видів продукції.

Зміст дисципліни.

- Тема 1. Економічний зміст, мета та організація управлінського обліку.
- Тема 2. Основи побудови управлінського обліку.
- Тема 3. Класифікація і поведінка витрат.
- Тема 4. Система обліку та калькулювання.
- Тема 5. Методологічні основи обліку виробництва.
- Тема 6. Облік допоміжних виробництв, витрат на утримання і експлуатацію необоротних активів.
- Тема 7. Облік обслуговуючих виробництв і господарств.
- Тема 8. Облік витрат на організацію виробництва і управління. Облік витрат майбутніх періодів.
- Тема 9. Облік основного виробництва.
- Тема 10. Облік промислових виробництв.
- Тема 11. Облік браку у виробництві.
- Тема 12. Облік витрат за елементами та витрат діяльності.
- Тема 13. Аналіз релевантності інформації для прийняття управлінських рішень.
- Тема 14. Бюджетне планування і контроль. Облік і контроль за центрами відповідальності.
- Тема 15. Місце і роль облікової інформації в системі прийняття управлінських рішень.

Література

1. Ленъ В.С. Управлінський облік: навч. посіб. К.: Каравела, 2019. 260 с.
2. Мікрюкова Л.В. Управлінський облік: навч. посіб. Миколаїв. нац. ун-т ім. В.О. Сухомлинського. Миколаїв : Швець В. М., 2018. - 294 с.
3. Управлінський облік: навч. посіб. за заг. ред. д-ра екон. наук В. Я. Плаксінка. Полтава. : Астроя, 2018. 250 с.
4. Управлінський облік: навч. посіб. / [Л. В. Гуцаленко, О. М. Колеснікова, І. М. Лепетан, У. О. Марчук, Л. В. Мельянова]. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 370 с. URL: http://dglib.nubip.edu.ua/bitstream/123456789/8224/1/Управлінський_облік_2020.pdf
5. Ханенко А.В. Управлінський облік: навч. посіб. Держ. ВНЗ «Укр. держ. хім.-технол. ун-т». Дніпро : ДВНЗ УДХТУ, 2018. 266 с.
6. Ханенко А.В. Управлінський облік: навч. посіб. Дніпро.: ДВНЗ УДХТУ, 2018. 266 с.
7. Управлінський облік: підручник / [О. В. Фоміна та ін.] ; за заг. ред. О. В. Фоміної, д-ра екон. наук, проф. ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021. 227 с.
8. Управлінський облік: конспект лекцій для здобувачів освіти спеціальності 071 «Облік і оподаткування» денної та заочної форм навчання ОС «Бакалавр» / укл.: С.А. Гаркуша. Суми, 2021. 142 с.
9. Методичний комплекс «Управлінський облік» в програмі MOODLE <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=1344>